

OGARNIENIE (23) *sb n*

-enie (22), -ęnie (1) *Calag.*

o oraz pierwsze e jasne; -a- (15), -ã- (1); -a- : -ã- *Mącz* (2:1); końcowe e pochylone.

sg *N* ogarnienie (14); -é (5), -(e) (9). ◊ *G* ogarnienia (3). ◊ *A* ogarnieni(e) (4). ◊ *I* ogarnieni(e)m (1). ◊ *L* ogarnieniu (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. ogarnąć.

1. *Otoczenie, okrążenie, obstępianie; complexio Calep, Cn; circumdatio HistAl; circumstatio Mącz; amplexus, complexus Cn* (7) : *Circumstatio* [...], *Obstępianie/ ogárnienie/ álbo okrąg w okoł ftojących. Mącz* 418c; *Calep* 286b.

ogarnienie czyje [= przez co] (1): Alexander z zaftępem fwym leżąc wiele nieprzełpiczności pożył/ bowiem było miałtho bárzo twárde ták w ogárnieniu morskim iáko y w mocnym budowaniu *HistAl* B7.

a. *O działaniach zbrojnych: osaczenie, atak ze wszystkich stron, napaść* (4) : *Przećiw tey ordynácyey [wojska Pompejusza] Iuliuřz Cefarz fwoie teř woyłko fpráwił ná troie/ ná czoło poftáwił męże zbrojne/ ná lewą [!] ftronę obroćił ku Ieźioru/ ktore go bronilo s fwey ftrony od ogárnienia BielSpr* 41.

ogarnienie czego [w tekście błędnie: co] (1): Ale práwy rog [*Juliusz Cesarz*] zakrzywił iáko pułmiefiácá ná ogárnienie iego lewy rog [*lege: lewego rogu*] *BielSpr* 41v.

Wyrażenia: »ogarnienie nieprzyjaciela« (1): Tá Figurá niřey vkázuie ogárnienie nieprzyaciela [!] *BielSpr* 33.

»ogarnienie nieprzyjaciół [= przez nieprzyjaciół]« (1): á Mácedonowie wielkim ogárnieniem nieprzyjaciół vćifnieni iuř nieiáko vftawáli *HistAl* B8v.

2. *Zawarcie w sobie* (2) :

Wyrażenie: »ogarnienie pewnym miejscem i czasem« = *przebywanie w określonym miejscu i czasie* (1): co fię wřytko do ogárnienia pewnym mieyfcem y czáfem ściága *CzechEp* 310.

a. *O macierzyństwie Matki Boskiej* (1) :

Wyrażenie: »[kogo] żywotem ogarnienie« (1): że teř ono iego [*tj. dowodzone przez księdza Powodowskiego*] wćielenie/ fyná fpoliftnego zmyřlonego y żywotem [!] ogárnienie y rodzenie nie było prawdziwe *CzechEp* 310.

3. *Pojęcie, zrozumienie, wyobrażenie sobie czegoś; comprehensio BartBydg, Cn; comprehensum Calep* (4) : *Comprehensio, ogarnyeny, dostápyeny BartBydg* 32b; *Calep* 229a.

Wyrażenia: »ogarnienie rozumem [czego]« (1): Wiemy [...] iż Pan Bog [...] fтворzył á fpráwił fobie ku fłuźbie fwoiey rozliczną moc Anyołów fwiętych/ ktorým áni liczby áni ogárnienia rozumem fpraw ich nikt dofiádz nie może. *RejAp* 101v.

»w umyřlech [czyich] ogarnienie« (1): Wlárá Krzeřćiánfka o ktorey tu mowimy/ nie iefći mniemánie ludzkie álbo domyřł iáki ćielefny/ ále iefć [...] w vmyřlech nářnych ogárnienie y vtwierdzenie. *WujJudConf* 104.

4. *Krótkie, zwięzłe wyrażenie słowami, opisanie czegoś, streszczenie; epitome Mącz, Calag; compendium Calag; breviarium, summa, summarium Calep (7) : Ogárniénie. Compendium, Epitome, methodus. Calag 66a.*

ogarnienie czego (3): Krotkie ogárniénie tego/ mamy Zakonu Bożego/ v Máteufza powtorzone/ przez Kryftá w Nowym zakonie. ArtKanc M3; Calep 1029a; SarnStat 65.

ogarnienie czym (1): Iefzcze okrągleyfzými fłowy tego wżystkiégó ogárniénie iednégo Senatorá. SarnStat 65.

ogarnienie czyje [= przez kogo] (1): SarnStat 65 cf ogarnienie czym.

Wyrażenie: »krotkie, w krotką summę ogarnienie« (2:1): Epitome, Vkcrocenie długiey rzeczy/ á zwłáfcza xiąg wielkich w krotká [!] summę ogárniénie Mącz 107a; Breviarium – Summariufz, krotkie ogarnienie. Calep 139a, 1029a.

5. *Pomieszczenie, siedziba; conceptaculum Mącz, Calep (3) : Mącz 35d; Conceptaculum – Ogarnienie, rzecz nieiąka [!] wfobie nieco trzimaiącą. Calep 233a.*

ogarnienie czyje (1): Aleć tho dom ieft nie ná ogárniénie twoie/ ále ku fchodzeniu ná fwięte modlitwy twoie. RejPos 293v.

Synonimy: 1. obtoczenie, otoczenie; 3. objęcie, pojęcie, zrozumienie; 4. summa, summaryjusz; 5. dom, mieszkanie.

Cf NIEOGARNIENIE, OGARNAĆ